ПӮЛОД ТОЛИС

МӮРЧАЯК

ОФТОБ

ПЎЛОД ТОЛИС

МЎРЧАЯК

рассомон СУЛАЙМОН ва ОЗАР ШАРИФӢ

«Офтоб»

2008

ХАДЯ
АЗ ШУЪБАИ ТОҶИКИСТОНИИ И...
"ҶОМЕАИ КУШОДА" БУНЁДИ ...
DONATION
ДАР
ОТ ТАДЖИКСКОГО ФИЛИАЛА ИНСТИТУТА
"ОТКРЫТОЕ ОБЩЕСТВО" ФОНД СОДЕЙСТВИЯ
Китобхонаи ...
Ҷумҳурии ...
7497

Буд-набуд ду мӯрчаяк буд. Ҳардуяш ҳам як хел, ду қатра об барин, номи яктааш Калонаку номи дигараш Майдаяк.

Калонак бисёр боақлу вазнин буд. Вай падараш барин мӯйлабчаҳояшро оҳиста, бо савлат меҷунбод. Падараш барин якта-якта, саросема нашуда қадам мемонд. Кам гап мезад. Ҳамеша ба хона ё пӯчоқи донак, ё мағз, ё донаи биринҷеро кашола карда меовард.

Аммо Майдаяк ин хел набуд. Вай бисёр шӯх буд. Аз хона гурехта, ҷойҳои дур мерафт. Бо мӯрчаякони дигар занозаниву часпочаспӣ мекард. Гӯштин мегирифт. Ба хона бисёр вақт бо дасти холӣ меомад.

Як рӯз Калонаку Майдаяк аз хонаашон берун баромаданд. Ҳаво гарм ва офтоб баланд буд. Дар ин гуна рӯзҳо кори мӯрчаҳо авҷ мегирад. Онҳо тамоми баҳору тобистону тирамоҳ хӯрок ҷамъ мекунанд, то ки дар зимистон гурусна намонанд.

Майдаяк аз қафои Калонак рафта истода хаёл мекард, ки чӣ тавр чашми акаашро хато кунаду гурезад. Вай бо ҳамин хаёл дар паси санге пинҳон шуд. Аммо Калонак зуд ӯро ёфту аз гарданаш сахтакак пучида гуфт:

— Боз гурехтанӣ ҳастӣ, гарданғафс?

— Не, — гӯён ҷавоб дод Майдаяк паси гарданашро хорида,— ба назарам дар назди санг гандум будагӣ барин намуд.

— Ҳушёр бош, фиребгар! — гӯён Майдаякро огоҳ кард Калонак, — ин дафъа гурезӣ, то мурданат дошта мезанам!

— Хуб, тавба кардам, — гуфт Майдаяк, — дигар намегурезам.

Аммо худаш боз дар фикри гурехтан буд. Дар ин вақт аз пеш як мӯрчаи пир баромад. Ин мӯрча падари Калонаку Майдаяк буд. Вай як донаи калони биринҷро кашола карда меовард.

— Ҳа, куҷо меравед? — пурсид ӯ.

— Ба шикор баромадем, дада, — гӯён ҷавоб дод Калонак. — Лекин Майдаякатон гурехтанӣ.

— Ҳа, ту сарсахтча! — гуфт мӯрчаи пир ва Майдаякро оҳистекак пучида монд. — Дигар нагурез, вагарна модарат танбеҳатро медиҳад!

— Хуб, намегурезам, — боз паси гарданашро хорида ваъда дод Майдаяк.

Мӯрчаи пир ба Калонак нигоҳ карда гуфт:

— Рост бо ҳамин роҳи ман омадагӣ рафтан гиред, дар он ҷо зане биринҷ тоза карда

нишастааст. Гирду пешаш пур аз биринҷи бомазза. То бегоҳ анборчаамонро хеле пур карда мегирем. Шитоб кунед, тезтар қадам монед.

— Хуб, дада, — ҷавоб дод Калонак боадабона.

Мӯрчаякон боз ба роҳ даромаданд.

Баъд аз хеле роҳ гаштан, пурсида-пурсида, кони биринҷи бомаззаро ёфтаанд. Зане нишаста биринҷ тоза мекард. Аз табақи вай донаҳои калону хурди биринҷ борон барин мерехт.

— Ту, ана, ин хурдтарашро гир, ман, ана, ин калонтарашро, — гуфт Калонак ба Майдаяк.

Майдаяк гап назада, биринҷдонаро газида кашола кард.

«Аз афти кор, имрӯз бозӣ накарда мемонам» — мегуфт ӯ дар дилаш.

Аммо дар нисфи роҳ дид, ки Калонак бо донаи биринҷ овора шуда, ба ӯ нигоҳ намекунад. Ӯро аз хотир фаромӯш кардааст.

Майдаяк дарҳол борашро партофту ба тарафе гурехта рафт. Вай хеле давида, аз роҳаш бозистод ва ба ақибаш нигоҳ кард. Дид, ки Калонак наменамояд.

— Ана, акнун бозӣ кардан мумкин!

Ногоҳ Майдаяк ҷӯрааш Пурхӯрро дида монд.

Пурхӯр рӯзе як анборча чормағзро пақҷос хӯрда буд. Аз ҳамон вақт номаш Пурхӯр шуда буд.

— Эй Пурхӯр! — гӯён фарёд зад Майдаяк, — гӯштин мегирӣ?

— Вақтам нест, — гуфт Пурхӯр дар ҷавоб, — барои чормағз меравам. Дар он ҷо духтараке чормағз шикаста нишастааст.

— Тарсидӣ? Тарсончак!

— Ҳой Майдаяк, дониста гап зан! — гуфт бо қаҳр Пурхӯр, — чунон дошта занам, ки то соли дигар аз ёдат набарояд!

— Биё, набошад, гӯштин гирем, канӣ, кӣ киро бардошта мезанад! — гӯё боз ба қитиқи Пурхӯр расид Майдаяк.

— Вақтам нест-да, набошад чунон боб кунам, ки!.. — гуфт боз Пурхӯр.

— Фақат «занам, ки, занам, ки» мегӯию худат метарсӣ! — гуфт Майдаяк.

— Ман метарсам? — гуфт Пурхӯр чашмонашро ало-були карда. — Биё набошад! Чунон бардошта занам, ки худат боракалло гӯӣ!

— Мебинем! — гуфт Майдаяк аз миёни Пурхӯр гирифта.

Аммо Пурхӯр ногоҳ «исто, исто!» гӯён дастони Майдаякро аз миёнаш кушода партофт.

— Агар ман туро афтонам, ба ман чӣ медиҳӣ? — гуфт ӯ.

— Чӣ медиҳам? Ту аввал маро афтон, баъд гап зан! — гӯён ҷавоб гардонд Майдаяк.

— Не, — розӣ нашуда гуфт Пурхӯр, — ту афтонӣ — ман ба ту ҷои чормағзро нишон медиҳам. Ту-чӣ?

— Хайр, ман ҷои биринҷро нишон медиҳам! — гӯён ба шарти ӯ розӣ шуд Майдаяк.

Мӯрчаякон аз миёни якдигар гирифтанд.

Майдаяк зӯр мезад, ки Пурхӯрро афтонад. Пурхӯр бошад, зӯр мезад, ки Майдаякро афтонад.

Мӯрчаякон ҳай зӯр мезаданд, ҳай зӯр мезаданд!.. Чангу ғубори кӯча ба осмон дакка зад.

— Ҳа, зӯр!.. — зӯр зада фарёд мекашид Майдаяк.

— Ҳа, зӯр!.. — зӯр зада дод мегуфт Пурхӯр.

Дар охир Майдаяк зӯр баромаду Пурхӯрро афтонд.

— Акнун ҷои чормағзро нишон медиҳӣ! — гӯён талаб кард Майдаяк.

— Не, нишон дода наметавонам, — гуфт дар ҷавоб Пурхӯр. — Агар ман ба ту ҷои чормағзро нишон диҳам, падарам маро мекушад.

Майдаяк Пурхӯрро тарсонда гуфт:

— Набошад, боз ба хок ғелонда мезанам!

— Хайр... — ночор розӣ шуда гуфт Пурхӯр, — биё, рафтем.

Пурхӯр Майдаякро ба ҷои чормағз овард. Он ҷо чормағз чунон бисёр будааст,ки!..

Майдаяк аз чормағз каме хӯрда дид. Ҳай, Ҳай! Аҷаб чормағзи бомазза!..

— Кадомашро мегирӣ? — гуфт Пурхӯр.

— Аз ҳама калонашро! — ҷавоб дод Майдаяк ва чормағзпораеро, ки аз худаш даҳ баробар калон буд, ҷудо карда гирифт.

— Хайр, зудтар аз ин ҷо нест шав, набошад ҳардуямон ҳам ба бало мемонем! — гӯён Пурхӯр чормағзпораи хурдакакеро кашола карда рафт.

Майдаяк ҳам аз як кунҷи чормағзпора кашида, ба роҳ даромад.

Чормағзпораи калон бисёр вазнин буд. Майдаяк ба обу арақ ғӯтид. Ба дасту пояш дард даромад. Аммо вай мардигариро аз даст надода, чормағзпораро ба сӯи хонаашон кашид.

Хеле роҳ гашт. Ана, аз дур хонаашон ҳам намудор шуд.

Майдаяк камтар дам гирифту боз чормағзпораро газида пеш кашид. Аммо натавонист. Вай хеле монда шуда, аз мадор рафта буд.

Майдаяк дар қаҳр шуду чормағзпораро аз болотараш газида кашид.

Ногоҳ чормағзпора бар болои худи Майдаяк ғелид ва ӯро ба замин пахш кард. Тамоми устухонҳои бадани Майдаяк шақаррос зада рафт.

— Вой, вой! — дод зад Майдаяк. — Вой мурдам!..

Майдаяк аз таги чормағзпора баромаданӣ шуда хуб зӯр зад. Аммо зӯраш нарасид. Баръакс, чормағз ӯро боз сахттар ба замин зер кард.

— Ёрӣ диҳед!.. — гӯён фарёд кашид Майдаяк ва пеши чашмонаш торик шуда, аз ҳуш рафт.

Майдаяк чашмашро кушода, худашро дар хонаашон дид. Дар гирди ӯ падараш, модараш, Калонак, Пурхӯр, бобою модаркалонаш, холаву холабача ва аммаву аммабачаҳои бисёраш ҷамъ шуда буданд.

— Ба ҳуш омад! — хитоб кард модари Майдаяк аз шодӣ.

— Ҳа, ту сарсахтча! — гуфт бар болои сари ӯ хам шуда падараш. — Қариб мурда будӣ-я!.. Хайрият, ман фарёдатро шунида, ба ёрӣ давидам!

Китобхонаи ...
Ҷумҳурии Т... ...н ба номи
М. ...
7497-ТУ4 А9

— Зӯри беҳуда миён мешиканад! — гӯён ба гап ҳамроҳ шуд бобои Майдаяк.

— Ту бояд омада, ба мо ҷои чормағзро хабар медодӣ, ҳамаамон якҷоя шуда чормағзҳои аз ин калонтарро ҳам кашонда меовардем. Аммо ту бошӣ, ба чормағзи аз худат даҳ баробар калон часпида, қариб мурда будӣ. Коратро дониста кунӣ намешуд? Акнун минбаъд аз Калонак дур нашав! Фаҳмидӣ?

— Дигар намекунам гӯй! — гуфт модари Майдаяк.

Майдаяк гапҳои бобояшро нағз фаҳмида буд. Аз кардааш худаш ҳам пушаймон буд. Аммо ба иқрор шудан гарданаш ёрӣ намедод, шарм медошт.

Вай бардурӯғ «Э вой дастакам!» гӯён рӯяшро ба тарафи девор гардонд.

Нашриёти «Офтоб» ҳамчунин китобҳои зеринро нашр намуд.

ISBN 978-99947-750-3-3

«Мӯрчаяк» - афсонаи шавқоварест аз зиндагии мӯрчаякон. Мӯрчаякон доимо дар ҳаракатанд то, ки барои зимистон хӯрок захира кунанд, вале дар байни онҳо ҳам коргурезҳо ҳастанд, ки аз ҳисоби меҳнати дигарҳо зистан мехоҳанд. Панду насиҳати мӯрчабобо ва корнамоиҳои Майдаяк ба хотири хонандаи ҷавон нақш баста, дарси ибрат мегардад.

Муваффақият аз хурдист!

Пӯлод Толис «Мӯрчаяк» (Афсона барои синни хурди томактабӣ ва хурди мактабӣ)
ҶДММ **«Офтоб»**, ш. Душанбе, 2008,
кӯч. Дӯстии Халқҳо 62.
www.oftob.tj E-mail: **info@oftob.tj** тел: **444 – 14 - 14**
Муҳаррир: Ҳазрат Сабоҳӣ
Рассомон: Сулаймон ва Озар Шарифӣ
Дизайн ва тарроҳӣ: Сулаймон ва Озар Шарифӣ
Муҳаррири техникӣ: Ҷаҳонгир Сабоҳӣ
Мусаҳҳеҳ: Гулсара Авазова.
Ба чоп супорида шуд 20.07.2008. Ба чопаш 25.07.2008 имзо шуд. Андозаи 84х60 1/8. Ҷузъи чопию ҳисобӣ 2,5. Теъдод: 10000. Дар матбааи «Мега Басым» чоп шудааст. Нархаш шартномавӣ.